

pre cunctis suis consortiis. oim grarum plenitudine e delibutus. q. biesus hebrayce forther grece. saluator. ho latine dicitur. eo q. cunctis gentibus saluator. e trasmisus. ppter qd. ipse messias hebrayce dicitur. eo q. omnis pphetalis sacerdotalis et regalis dignitatis privilegio sit diuinitus insignitus. nam messias dicitur unctus. Dicitur etiam emanuel. i. nobiscum deus. eo q. deus per virginem natus in carne apparet nobis se coniunxit. Dicitur etiam verbum caro factum. q. verbum est inquam nascitur a patre in eternitate. sed caro dicitur inquam a matre nascitur in temporis mutabilitate. Similiter dicitur unigenitus et primogenitus. q. patris et etiam matris fuit filius. vnicus ante quem nullus et post quem non erat alius. Multis etiam alijs modis pfiguratur in rebus creatis. Dicitur etiam principium. quia pater p ipm omnia finit vel fecit. Dicitur et os dei q. p ipm deus mundo loquitur. Dicitur et manus q. p ipm rerum vniuersitas continetur. dicitur et via q. p ipm ad brauium puenitur. vita dicitur q. in ipso omnia viuunt. veritas q. nec fallit nec fallitur. dicitur et fons quia omnis boni origo indeficiens et reficit sicientes. Et multis alijs figuris innumerabilibus et infinitis nobis dat intelligi in scripturis sicut ibi ponit Isidorus in exemplis multiplici.

Sicut pater et filius ppter varios effectus in creaturis varijs nominibus nuncupatur. sic spiritus sanctus patri et filio in simplicitate nature consubstantialis et coeternus diuersis vocatur nominibus et diuersis rebus multifarie copatur. Propter quod dicitur in vij. Sap. q. e sanctus in omni se creature sanctificatione. e et multiplex in carismatum et donorum distributione. vnice patris et filij vniformi conexione. nec non in sanctorum caritativa vnione. subtilis in cogitationibus et affectionum pscrutatione. modestus in discretione et modesta affectionum humanorum ordinatione. discretus in facundie sine eloquentie administratione. Incoquinatus sine macule contagione suavis in preceptis. suauior in consilijs. suauissimus in premijs. amans bonum actum in actibus qui suavis e in contemplatiuis. humanus humanam diligens societatem. benignus innatas habens in se bonitates. stabilis lassus et infirmis conferens firmitates et nullam proisus habens in se vicissitudinis mutabilitatem. securus illis quos ptegit auferens formidolositatem. omnem habens virtutem. omnibus conferens virtutum perfectionem. omnia prospiciens. omnem habens cognitionem. capiens omnem spiritum intelligibilem. omnis spiritus rationalis motum inuestigans et affectionem. mundus in se et ab alijs auferens infe-

ctionem. Multis etiam alijs nominibus nuncupatur. Dicitur enim digitus ppter eius discretam et subtilem operationem. Columba ppter simplicitatis amorem. Rubens ppter estuantium refrigerationem. Ventus ppter occultam gratiarum inspirationem. Ignis ppter gratie euaporatorem. Ros siue pluuia ppter anime fecundationem. Mel ppter dulcissimam interioris hominis immutationem. Oleum ppter interioris anime impugnationem et exhilarationem. Multis alijs pparatur diuinitus ipse. sed ista sufficienter p exemplo. Nunc ad angelorum proprietates adinuante domino manum apponamus.

Incipit liber secundus de proprietatibus angelorum.

De proprietatibus angelicis diuino adiutorio aliqua in medium nobis prolaturis. primo incipiendus est ab eisdem in generali. et deinde in speciali vbi singulorum ordinum dispositiones. et officiorum diuersae ministraciones. pte presenti congruit opusculo per ordinem declarabuntur.

De interpretatone angeli. **Capitulum i.**

Angelus itaque grece. hebrayce malach. latine ho nuncius interpretatur eo q. p angelorum ministerium diuina voluntas populo nunciet. Unde angelus nomen e officij non nature. Spiritus autem non est angelus. sed quando a deo mittitur tunc primo angelus proprie nuncupatur. Cui. f. angelo licentia pictoris alas tribuit quarum subito motu celum. Angelorum operationem figuratiue predicta pictoralis licentia simplicibus preostendit. sicut poetas ventis ascribere alas antiquitas non pbibuit sicut dicit Isidorus libro. vij. ca. vij.

Quid sit angelus s. m. Damascenum.

Capitulum ii.

Angelus igitur angelus s. m. Damasceni. substantia intellectualis sp. mobilis. arbitrio libera. incorporea deo ministrans. s. m. gram et non naturam immortalitatem picipiens. Ex hac angelica descriptione multiplex nobis resultat ppetas angelorum. Dicitur. n. substantia intellectualis. q. r. o. e. spiritualitatis. sine substantie et singularis spiritualitatis omnes formas intelligibiles in se pteicipat et spes cognoscibiles apprehendit et qua-

to a terrestri materia coartatōe ē remotior: tō
to in contemplatōe imaterialium est pfectior
sicut expresse dicitur in libro causarum. Nam intel-
ligentie plene sunt formis. et ideo omnes spēs co-
gnoscibiles eis subijcibiles in eis relucet sicut
ibidem dicitur consequenter. Preter hec natu-
ra angelica omnem antecedit creaturam corpo-
ream in cōtēte subtilitate. in simplicitate. in intel-
lectus pspicacitate. in liberi arbitrij habilitate.
qz hec angelica natura nullam habet dependē-
tiam a materia. ideo corruptio materialis ei nō pē-
aliqua qualiter cōuenire vñ sensualis cognitio eius
intellectum deiformē non impedit. Angelus. n.
deiformē habet intellectum et ideo supra tempus
est et totum intelligit simul et non vnum p^o aliud
aut vnum ex alio. sicut ex premisis conclusōez
sicut humanus intellectus qui est vnius ex alio
collatiuus. Unde qualis ē compatio simplicis
ad cōpositū et puncti ad lineaz in cōdo. talis ē
p^opatio angelici intellectus ad hūanum in intel-
ligendo et iudicando. Nulla malicia angelicum
affectum a creatoris sui obsequio retrahit vel
auertit. vñ quanta angelica substantia ē simpli-
cior et ab omni conditōe materie distantior tā-
to dei similitudo in ea relucet exp̄ssior et in ipsa si-
cut speculo clarissimo splendor diuine sapien-
tie relucet exp̄ssior et tanto ē dignior influentia
glē quanto pfectius adhefit incōmutabili veri-
tate ex libera et p^opria voluntate vt dicit Grego.
Vire inquit deus omnipotens naturā summo-
rum spirituum bonam s̄ mutabilem cōdidit vt
qui pmanere vellent mererentur et eo maioris
meriti apud deum fierent quanto mutabilita-
tis sue votum. voluntatis studio defixissent. di-
cit etiam idē. Angelus in cōtemplatōe sui crea-
toris imutabilis pmanet et tamen eo qz creatu-
ra ē vicissitudinem mutabilitatis habet. **U**n
angelis. n. tria considerant vt ait Dyo. Essen-
tia qua subsistunt. virtus qua possunt. opatio
qua pagunt. Eoz essentia ē simplex et imateria-
lis pura distincta seu discreta. Eoz virtus ē li-
bera. intelligens. diligens. indefessa. Habēt. n.
p^optatem libere eligendi. intelligendi et diligendi
et deo incōmutabiliter adherendi. In sup habēt
virtutem opandi qz omnia faciunt sine more di-
latōne. omnia aduersa cohercent sine resistētia
et contradictōne. Semp nobis assistūt et nobis
seruiunt sine intermissione. **U**nde eoz opatio ē
voluntaria. subita vtilis et honesta. nam deo s̄-
tiant sine coactōne subito et in instanti iussa p-
ficiunt sine pcrastinatōne. omnia pficua et vti-
lia. pcurant summa attētiōne. licitis et honestis
vacant que sunt sine rep^oensione. **P**at^o itaqz

qz triplex virtus ē in angelo. scilicet cognoscendi. ope-
randi et p̄sistendi. **C**ognoscit. n. deum supra se i
speculo eternitatis sine aliqua interpositiōe.
Semper. n. videt faciē p̄ris. **M**at^o. xvij. **E**x-
tra se apphēdit oia sine collectōne. **I**ntra se re-
tinet apphēsa sine obliuione. **S**ic etiā habent
virtutē opandi potēter. celeriter. vtiliter. inces-
santer. **H**abent etiā virtutē p̄sistēdi in nature
sue simplicitate. qz mortalitatis vicissitudine nō
alterant passibilitatis p̄rietate nō afficiunt
mole carnea nō retardant. **P**ersistūt etiā i grē
et glorie firmitate. qz diuis legib^o subiecti nulla
affectōe vel actōe ei cōtrariāt. **C**ū sint benigni
nullo inuidie stimulo torquet. **C**ū sint puri nul-
la affectōe turpi p̄tamiāt. **P**ersistūt etiā i of-
ficij dignitate. nā cū sint iusti nullo mō sibi ini-
cē iniuriāt. qz subsunt nullo p̄tēptu subijciūt.
et qui p̄sunt sine tyrānide alijs principāt. **P**re-
terea angelica natura p̄ime luci. scilicet deo vicinior
est p̄iuncta. et ideo copiosiori lumine repleta et tan-
to de vite fonte p̄fundius haurit quāto p̄tem-
plando primo lumini vicinior se subiungit. et tā-
to p̄cipaliores theophanias. i. illuminatōnes
diuinas p̄tinue recipit quāto p̄fectius ad sum-
mū bonū p̄ amorē inflexibiles se p̄uertit. vñ illa
lux eterna primo sup angelos influit et ip̄is me-
diātib^o ad nos descendit. et ideo lex p̄ angelos ad
hoīes p̄cessit. **U**n p̄pter istā p̄imā a p̄ie lumi-
nū illuminatōez ad angelos descendētē vocāt
angeli a dyoniso agolnathā. i. specula clarissi-
ma diuini luminis receptacula. **U**n i li. d. diui-
no. ca. vj. dicit sic. Angelus ē imago dei. manife-
statio occulti luminis. speculū purū splēdidissi-
mū. imaculatū. incōtaminatū. recipiēs totam si-
p̄bas ē dicere speciositate beneformate deiformi-
tatis et pure declaratōis in seip̄o. sicut possi-
bile ē boītatē que ē i abditis zc. **I**mago dei dicit
p̄pter deiformē intellectū. qz sicut de^o oia videt si-
ne deliberatōe et collectōe. ita angeli. qz nec vi-
dent p̄ mediū nec apphēdūt p̄ sensum. **D**icit
etiā et occulti luminis manifestatō qz diuinitatis
lumē qd in se incōp̄hēnsibile ē et occultū p̄ influē-
tiā recipiēdo et alijs trāsmitēdo inferiorib^o ma-
nifestat. **D**icit et speculū p̄pter luminis receptibili-
tatē et dicit speculū purū p̄pter naturalē sue substā-
tie puritatē. **R**il. n. h3 corporee feditatis imma-
culatū. sine macula culpe originalis. incōtami-
tū sine p̄tagio culpe mortalis. incōinquinatū sine
infectōe culpe venialis. **D**icit etiā recipiēs spe-
ciolitatē deiformitatis. qz i sp̄e et mō cognoscē-
di silis ē diuinitati qz declarat inferiorib^o abdi-
tā et ineffabile ac occultā diuine bonitatis sua-
uitatē. **N**ā qd p̄tēplando et gustādo diuinitus

pcipit inferioribus notificat et transfundit. Angeli ei secundum Damasium li. ij. ca. iij. sunt lumina quaedam intelligibilia ex primo lumine lumine habentia non lingua vel auribus indigentia. sed sine humore et sine voce suas voluntates et intelligentias sibi invicem tradentia et exprimentia. loco corporali non permanentia. non parietibus. vel claustris corporali circumscripta. triplicem dimensionem non habentia. Sed intellectualiter assunt et operantur ubique eis fuerit imperatum. Sunt et hi spiritus naturaliter fortes et veloces ad diuine voluntatis expletiones et ubique cito inveniuntur ubique diuine iussu nati. ea quae circa nos sunt dispensantes et auxiliantes nobis secundum diuinam voluntatem super nos entes et tamen circa deum exites. ad malum difficile mobiles. quia omnino immobiles ex gratia quibus non natura. deum quantum possibile est preplantantes et in ipso delectantes. et cum sint incorporei et spirituales non sunt nuptiis indigentes. Hucusque Damasius.

Quomodo angeli in effigie corporali depingantur. Capitulum. iij.

Quoniam natura ab omni materia et linea metris corporalis sit aliena tamen in effigie corporali depinguntur angeli et varia membra et figuras habent diuersas in scriptura sepius memorantur. sed per denotaciones membrorum visibilia intelliguntur inuisibiles actioes celestium animarum. Nam cum longa coma et reflexis capillis ubique angeli depinguntur. in quibus vtiq; eorum munde affectioes et ordinate cogitaciones intelliguntur. Nam capilli capitis designant cogitaciones et affectioes quae oriuntur ex radice mentis. Aures habent dicuntur. quia diuinam inspiracionem accipiunt quam vtiq; diiudicant et discernunt. Nares eis pictores attribuuntur et merito. quia vicia velut fetida refugiunt. sed virtutes quae quaedam odorifera diligunt et inter munda et immunda. fetida et aromatica sagacissime diuidunt et distinguunt. Ora linguas et labia habere sepius memorantur quia diuina secreta quae loquendo nobis proferuntur et diuinis laudibus continue inhiant et utuntur. Imberbes pictores licentia depingunt eos. quia eorum virtute quae iuuenile statum considerans eos nec viribus nec senio deficere sic ostendit. Dentes habent dicuntur. quia gratiam quam diuinitas accipiunt alijs communicare et quae promouendo diuidere consueverunt. vnde in dentibus eorum partem actiuam et concitiuam merito designat. Ios etiam brachia et manus habent quia virtute sua actiuam et promouiuam in firmitates nostras sustinet et vsque in finem ab electorum defensione et supportacione non desistunt. Cor et pectus habent finguntur. quia cum deiformem habent vitam ad susceptioes deiformis vite et vitali gratia nobis maiestissime coopantur. Costas et latera habent. quia omnia

gratiam munita in se tuta possident et per ipsorum custodiam in electis hominibus omnia tuta manent. Labios et femora habere dicuntur. sed vestibus occultata. quia gratiarum et virtutum in se habent semina. quae omnibus carnalibus se occultata. Pedes habent sed quasi generaliter de nudatodos quia liberos habent affectioem motum in deum ab omni mortali concupiscentia penitus sequestratos.

Quomodo angeli describantur. Cap. iij.

Describunt etiam angeli sub figura multiplici mirabiliter alterati sicut tangit Dionysius in fine angelice hierarchie. Nam describuntur penati et alati. quia a contagione terrena penitus alieni. contemplacionis raptu ad diuinum amorem ita in intellectu et affectu sunt penitus eleuati. vestibus coccineis siue igneis sunt vestiti. quia lumine diuine cognicionis et diuine dilectionis flama sunt amicti. Ps. Amicti lumine sicut vestimeto. zonis aureis accinguntur. quia virtutum habitu taliter se accincti quod nullatenus ad alia vicia dilabuntur. Virgas et sceptrum in manibus gestant. quia per deum diffiniunt omnia recta. et vniuersa que sunt in mundo sensibili iuste regunt. Tela etiam et gladios in manibus portant. quia virtute sibi tradita demonum et rebellium conamina destrunt et debellant. Crullam et pediculu et alias mēsuras operario instrumēta viti se habent. quia dominus per angelorum puidētia solet malos ad bonum peruertere. et ut spiritus sancti fiat habitatio. promouē. Calamos mēsuras et funiculos in manibus portant quia singulorum mēta et demerita discutunt mēsurant et poterant. Phialas cum aromatis habent dicuntur. quia per eorum misterium nostra vulnera ad sanitatis gratiam perducunt. Succicti et qui pati ad eundem leguntur. quia in isti ad patriam eorum patrociniū quod tidie deducunt. Attramentaria et scriptorum instrumēta portare dicuntur. quia per eorum misterium diuine voluntatis abdita sepiissime describunt. Armis bellicis ornati dicuntur. quia boni eorum adiutorio in bello spirituali et corporali continue protegentur. Lytharas resonare faciunt quia illi qui eorum mēnt per solari patrociniū desperatōis tristitia non incurant. Tubas in manibus portant. quia ut in bono proficiamus nos icitat et inuitat. Ultra talia de habitu et gestu angelico in scriptura freerunt in quibus eorum opera mirifica designantur.

Qualiter angeli operantur rebus materialibus. Ca. v.

Operantur etiam alijs rebus insumptis a naturalibus ad eorum exprimentas mysticas operaciones verbi gratia. ventis assimilantur quia ad omnia agenda subiecto transuolant et circumferuntur. Rubes di-

cuntur. quia p raptum cōtemplatōnis suspēsi in deum rapiuntur. Igni cōparantur. qz diuini amoris incendio totaliter inflamantur. nam ad modum ignis cognitione lucent 7 dilectiōe ardent. nunc aurum nunc argentū nunc electrū nominant. qz splendorem habent purum 7 luciformi dei sapientia illustrantur. Carbunculis saphiris 7 alijs gemmis solidis 7 trāslucidis as simulantur. quia in dei grā stabiles effecti ī glia confirmantur. 7 eorum grata pntia omnia que in celo sunt 7 in terra mirabiliter decorant. Dicuntur etiam leones qz demonibz 7 peccatoribus sunt terribiles. vlt̄o vt dicit cōmentator sup hierarchiam angelicam. qz qñ ad contemplandum deum aspirant. quod prius p cognitionem inherebat a memoria tergit̄ quando in concupiscentibz animis desiderata claritas est manifesta. nam leo cum cauda delere ppria vestigia consuevit. Dicuntur 7 boues. quia bos terram sulcans ipam innouat 7 ad fructum eaz aptat. Sic angeli mentes hominum disponūt ad recipiendum germina virtutum 7 donorum. Aquile vocantur quia imediate inflexibiliter 7 recte deus qui est sol iusticie irreuerberatis oculis contemplantur. Dicuntur etiam equi. quia lege obedientie deo qui eis p̄sident sunt subiecti. Et etiam quandoqz albi. ppter lucidam dei cognitionem. qñqz nigri. ppter diuine maiestatis incōprehensionem. nam nigredo color est sed obscurus 7 occultus. quandoqz rubei. quia indicant terrorem iusticie 7 equitatis. quandoqz varij. ppter varium vsum suscepte potestatis. nam in vario extremi colores vniuntur 7 p angelozū virtutem pfectiuam. p̄ma secundis 7 secunda primis conuertibiliter conuertuntur 7 in amorem mutuū conuertuntur. Flumina ignea dicuntur. qz effusiones diuine grē suscipiunt. 7 copiosam ac indeficientem influentiaz vniūfica fecunditate ad alios transfundunt. 7 iō fluuio igneo assimilantur. Dicuntur 7 currus in quo multa copulata pariter deferūtur. quia ipi grata societate 7 iocūda pariter sociati sine copulati cōmuni assensu in diuina extollantur. Dicuntur etiam rote quia sicut rota in se voluitur 7 reuoluitur. 7 circa idem centruz semp mouetur. sic angeli circa deum quasi circa intelligibile centrum contemplando circūmouētur. qz eorum desiderium est inextinguibile 7 quod desideratur est incomphensibile. Ideo etiā curribz 7 rotis igneis comparantur. quia ad subditos descendunt eos illuminando 7 iterū redeūt ipos p contemplatōnem ad superiora reducēdo. Sanctorum etiam orationes 7 vota coram

domino representant. 7 defunctorū animas ad patriam in sinum abrahe deferunt 7 transportant. Dicuntur etiam medici. quia animas curant. Dicuntur 7 fabri. qz arma spūalia nobis parant. Dicuntur 7 vigiles 7 custodes. qz nullo ignorantie somno depressi imminētia pericula annūciant. Dicuntur etiam messorēs. qz electozum populum in horreum regni celoz coacervant. Dicuntur 7 milites. qz p nobis contra demones dimicant 7 concertant. Dicuntur dūces. tum qz modum pugnandi cōtra hostes spūtales nobis indicant. tū etiam qz viam ad patriaz manifestāt. Istis 7 multis alijs figuris angelice virtutes quo ad eoz substantiam virtutem 7 operatōnem nobis insinuant. 7 dant intelligi in scripturis. Sed pauca que exempli cā sunt hic dicta ad presens nūc sufficiant.

De ordinibz angeloz hierarchijs 7 eorum officijs. ¶ Capitulum. xvi.

Determinatis ex pte pprietatibus angelozum in generali. put ad hoc opusculum pertinet. ad singulos angelozum ordinum hierarchias accedendum est. vt singulozum ordinum officia conuenientias 7 differentias p conditōnes pprias cognoscamus.

De triplici hierarchia. ¶ Capitulum. vij.

Triplex autē est hierarchia sicut sanctissimus tradit Dionysius. s. sup celestis que consistit in tribus p̄ionis. secunda celestis que cōpletur in sanctis angelis. tertia subcelestis que p̄ficatur in prelatis. Est autē hierarchia sicut ibidē asserit Dyoni. rerum sacrarum 7 rōnialium ordinata potestas in subditis debitum retinens p̄ncipatum. Hierarchia autē celestis que ē triplex. s. supior q̄ grece d̄z epyphania 7 describitur sic a Dyō. Epyphania ē ī incalescētis affectionis incendio. altioris intellectus fastigio. iudicij libera resultatio distributa. Nam hec hierarchia tres continet ordies. s. seraphin q̄ amoris incendio p̄ alijs feruent. 7 cherubin qui cognitionis p̄uilegio gaudent. 7 thronos qui iusticie p̄pendiculo alijs p̄minent. De duabus alijs hierarchijs dicit infra in locis suis. In oī autē hierarchia exigūt necessario. ordo scientia 7 actio. Nam vt idem dicit dyonysius. Hierarchia ē ordo diuinus scientia 7 actus. deiforme quātuz possibile similans 7 adiudicans ei diuinitus illuminatōes p̄porcionabilē in dei similitudinē ascendēs zc. Ecce tria pōnit ī hierarchie

descriptione scz ordinē scientiam 7 actionez qz si horum trium aliquod defuerit nō erit hierarchia. iō dicit hierarchia ordo diuinus. i. potestas ordinata et fm deum disposita. vñ in ordine notat officii. in scientia discretio in actōe ministeriū. sine ordine psumptio ē actio. sine actōe negligentia est ordo. sine scientia aut et actio est reprehensibilis 7 ordo inutilis. Et ideo tam in ordine q̄s in scientia et actōe oīs hierarchia dei conformitatem imitat. et fm modū 7 mēsuram sue illuminationis in ordine suo pficit 7 recte discernendo et bene opando ad dei imitationem quātum possibile ē ascendit. Talis ē aut int̄ angelos hierarchica ordis dispositio. qd̄ āgeli superiorū ordinū copiosius diuinū lumē hauriūt. et ad eos qui se ordine sunt inferiores receptus p̄municando p̄transfundūt. nam hec lex in angelico ordine custodit̄ vt in gratie 7 glorie participatōe alij sunt primi alij secundi 7 alij vltimi vt illi q̄ ordie 7 naturalū p̄cipatōe sunt impares sint etiā in glorie p̄ceptōe inequales. vnde dicit **Dyonis.** Optet superiores angelos semper esse ductores 7 manu ductores aliorū inferiorū vt eos adducant ad diuinā illuminationem adductionem 7 cōmunicationem 7 inductionez p̄cōuersionē in illuminationē p̄cognitionem. in cognitione p̄ceptionē. Nam vt dicit **Greg. j. moral.** Alij deo assistunt p̄cōtemplatōnem alij ad exteriora exeunt 7 tñ ab interiori cōtemplatōne nō recedūt. qz illū semper inspicūt qui p̄ns ē vbi cūq̄ vadunt. Excellentia aut ordinū assignat fm p̄minentiam bonoz. qz fm differentē essentie simplicitatem 7 naturalis sapientie p̄spicitatem 7 differentē arbitrij libertatem recipiunt ordinis diuersitatem qui em̄ natura magis sunt subtiles 7 sapia magis p̄spicaces in amplioris gratie munere sunt ceteris digniores. vñ d̄ singuli hierarchiaci ordines pp̄ria habēt dona fm q̄ opant̄ 7 grad̄ pp̄rios fm q̄s suas opationes moderant̄. Nō ei fas ē vt q̄s opari p̄sumat. qd̄ ad suū ordinē 7 officii nō expectat. In h̄i cōsistit hierarchiaci ordinis p̄fectio vt q̄ illūiant illuminent. 7 qui purgant purgent. 7 q̄ p̄ficiunt p̄ficiāt. Quis talis ē ordo vt q̄ p̄rio purgant̄ p̄ea illūiet̄ 7 p̄ficiāt. Nā purgatōz seq̄t̄ illūiatō 7 illūiatōz p̄fectiois p̄sumatio. vñ superiores ordies immediate recipiūt a deo purgatōz vt sint clari. et p̄fectionē vt sint p̄fecti. Et iterū ab illis fm ordinē diuine dispositionis inferiores purgant̄. illūiant 7 p̄ficiūt. nec intelligit̄ h̄ purgatio a corruptōe vicij. h̄ pot̄ ab imp̄fectione boni. nā fm d̄yo. opt̄z angelicos sp̄s ad illi similitudinē q̄ oī caret p̄ragio 7 dissimilitudinē mundos eē ab immūdicia 7 cōfusione. Incētes verita-

te p̄fectos boitate. Int̄ istos itaq̄ sacratissimos ordies q̄ dā sunt primi. q̄ dā medij. q̄ dā x̄o infimi. vñ primi illūiant. vltimi illūiant. medij x̄o illuminant vltimos. et a p̄mis illuminant̄.

De ordine seraphin.

Cap. viij.

Aprimo ergo ordine velut a digniori ē incipiendum scz a seraphin d̄ q̄ dicit **ysai. li. vij.** Seraphin ē angeloz multitudo q̄ ardētes vt incēdentes inēptant. eo q̄ inter eos 7 deū nulli āgeli sunt internūcij. 7 iō q̄nto ei vicini collocat̄ tāto maḡ caritate diuinū lumē inflamant̄. 7 ideo faciē d̄ni et pedes velare dicant̄. qz ceteri angeli diuinā maiestātē ne q̄q̄ istis p̄fecti int̄uēt̄. et iō tanto maiori claritate illustrant̄ q̄nto ardentiori motu dilectiois intime inflamant̄. vñ istorū angeloz officii ē pp̄riū 7 ardē in se 7 alios ad diuine dilectōnis incēdiū p̄mouere. Propetates aut h̄ ordinis p̄ncipales 7 speciales elicere possum̄ ex verbis **Dyo.** sic dicētis. Pulcre in q̄t p̄na celestū hierarchiaz excellentissimis cētūty s̄ctificat̄. ordinem habens altiozem omnibz circa deum immediate collocatum. Et ideo p̄ime operationes theophonie in ipsum tāq̄ d̄o p̄imum deferuntur. et sequitur. Est autem seraphin mobile semper circa diuina 7 incessabile calidū. acutum et superferuidum. intente 7 inflexibile semper motionis. suppositorum reductiuum. actiue exemplificatiuum. recalificans ea et resuscitans in similem caliditatem 7 igneū celitus et olocanctomaticis purgatiuum circumuelatus. inextinguibile. habens luciformē 7 illuminatiuam pp̄rietatem. omnis tenebrose obscuracionis. persecutricem 7 manifestatricem. zc. Hec verba diuinissima sunt et omnū mortalū sensum quo ad significationis mysterium excedentia. Prout tamen potero quamuis balbutiendo aliqua explanabo. Videtur aut̄ diffinire **Dyonisi.** q̄ cognominatio seraphi pp̄oprietatis et officij discretionē 7 varie gratie participationem in angelis manifestat seraphin nuncupatis. Nā appellatio seraphin docet mobile. h̄ forsā dicit̄ pp̄ naturā ignei amoris. q̄ angelic̄ affect̄ in deū rapit̄ et mouet. h̄ x̄o mot̄ ē q̄t̄ cātū augmētatiū et p̄letiuū. Docet etiā incessabile quia talis amor nunq̄ excidit nunq̄ ab appetitu amati requiescit. Docet et calidum qz ad modum caloris accensuz aim excitat vis amoris. et iō subdit acutū qz vis amoris penetrat ad int̄ia p̄ditōis. vñ acutū dicit̄ q̄ndā violentiam amantis qua intrat et penetrat ad rem amatā. Dicit̄ etiā superferuidū qz q̄suis ad interiora diuinitat̄ amor se extēdat affectu. tñ circuire

non cessat vt quod intellectu non capit cōtem-
plationis tñ gustu aliquo cōprehendat. sic
illud qd ebullit caloris rehemētia vndiq; se ia-
critat et diffundit. sic affectus angelicus nihil incō-
sideratum relinquit immo qnto plus cognoscit
tanto ampli⁹ scire cupit. Addit etiā inflexibilis
motiōis. q; amor angelicus q̄uis i deū moueatur
inflexibil' tñ est ne amatum aliquo amittat. vñ
simul mobilis ē et incessabilis ⁊ hoc intente ⁊ in-
time q; ad dei interiora tendit. vnde mobilis ē
semp et nūq; in se sūstet ⁊ intent⁹ vt i deū tendat
s̄ intimus vt ad exteriora nō effluat. omnino aut
inflexibilis vt ad aliud p̄ter ipm et extra ipz nō
diuertat. Dicit etiam suppositorū reductiuum
q; amor angelicus semp ad superiora se exten-
dit et tñ ab amore inferiorū nō recedit. immo ad
diuine illuminationis p̄ticipationē reuocat in-
feriores ordines et reducit. Dicitur etiā docere
actiuum ⁊ exemplificatiuū. q; nō soluz incendit
inferiores ad amandū. verū etiā formā et exem-
plum p̄bet inferiorib; qualiter summū bonū
sit sup oīa diligendū et qualiter sit p̄ amorē re-
deundum in deum et s̄m ipius beneplacitū in-
cedendum. Ideo etiā dicit q; amor eoz sit ca-
lificans et resuscitans in similes caliditate quia
ad hoc laborant vt inferiores et si non equalit̄
tñ differenter ardeant et feruescant. Nec hoc
dicit q; inferiores angeli fuerunt frigidi vel mor-
tui. s̄ hoc dicit quia subiecti ordines p̄ ipos ad
ampliozem amoris affectum continue excitant.
Propter qd sequit'. Igneum celitus ⁊ olocan-
stomatis purgatiuum. quia ignis diuinus pri-
mos angelos accendit vt alios incendat. illumi-
nat vt illuminent. purgat vt purgent. Ignis ei
diuinus suauiter ardet. nec cōbarit vel cōsumit
ad lesionem s̄ potius ad purgatiōem ⁊ ideo di-
cit olocante purgatiuus. q; sicut ex toto illu-
minat ita ex toto purgat. nec ab infectiōe alicui⁹
vicij. s̄ ab impfectione boni. q; illa ē purgatiō p̄-
fecta vbi omnis correctio abest. et omnis p̄fectio
adest. Dicit etiā virtus seraphin multimoda ⁊ ml-
tifida. multimoda inquātū multiformit̄ mouet
appetendo et operādo. multifida inquātū bea-
tificat possidēdo. multifida inquātū pergūt scri-
tādo multifida in eo q; inuenit penetrādo. Per
multas em̄ vias et affectiōes varias pergūt ⁊ pue-
nit ad vnū bonū ⁊ vna vita simul cuncta appre-
hendit. Docet etiā noiatio seraphin incircum-
uelatus q; sine oī velamine figure vel creature
interposito diligit videre deū ⁊ a plenitudine
fontis lucis eterne sine medio aliquo illuminat
vt illuminet. accenditur vt accendat. Unde in
hoc sunt angeli illi⁹ ordinis alijs digniores q;

sue p̄fectionis influentiā immediate sine int̄po-
sitione a deo recipiūt sine diminutione eandem
alijs participando tribuunt. illam possident et
custodiunt sine amissione. Quāq; tepescūt a di-
lectione. nec flectunt ab incōuertibili ad deum
intentiōne. nec labore nec tedio desistunt ab in-
feriorū ad deū gratuita reductione. Nec d̄ pro-
prietatib; seraphin dicta sufficiant.

De ordine cherubin.

Capit. ix.

Ecūsdus ordo di-
citur cherubin qd interpretat scien-
tie plenitudo. Sūt em̄ s̄m Isidorū
li. vij. sublimiora agmina angeloz p̄ter seraphi-
eo q; vicinius diuine sapientie suppositi. ampli-
ori scientie diuine dono sunt repleti et iō meri-
to ordo cherubin p̄ seraphin ordinat. q; post
donum caritatis a quo denotatur seraphin ex-
cellentissimū est donum sapientie ⁊ cognitionis
diuine voluntatis vel veritatis a quo cherubin
denotatur. Nam in angelis huius ordinis prin-
cipalit̄ relucet radius diuine luminis q̄tuz ad
participationem precellentem diuine cognitio-
nis. vnde p̄prietates et effectus angeloz istius
ordinis innuit beatus Dyo. ca. vij. vbi dicit q;
cognitiō cherubin docet eoz cognoscibile
z̄c. et est sensus verborū q; angeli istius ordinis
dicunt agnoscentes. quia in dono diuine sapi-
tie sunt ceteris magis excellentes. De his etiā
ab ipso nuncupantur in quo dei visio que in eis
viget intelligitur. quia dei maiestates ceteris cla-
rius contemplantur. Dicuntur etiam altissime
dationis luminū acceptiui in quo innuit q; che-
rubin ordo diuine illuatiōis excellentia p̄ ceteris
adimplet. Sunt etiā illi angeli diuine pulcritu-
dinis in p̄ia opatrice virtute p̄tēplatiui. q; p̄ lu-
mē diuine sapie diuinā p̄tēplatiuē p̄tēplāt.
Per hoc etiā innuit q; in eis et p̄ eos p̄ia opa-
trix virtus scilicet deus clarissime intuetur. Di-
cuntur etiam sapientificā traditiōe repleti. quia
per sapientificā creatoris traditiōe alijs plus
alijs minus donum sapientie diuine impartunt.
Dicuntur etiam p̄municatiui. quia lumen sapi-
entie quod in eis copiose diffunditur. per ipos
ad ordines illuminandos copiose deriuatur. nā
plenitudinem lucis. quam suscipiunt alijs com-
municant et transfundunt. Dicuntur etiam cō-
templationis pure et simplicis ac immediati
fulgoris susceptiui. Fulgorem vocat illumina-
tionem per quam peruenitur ad meram et pu-
ram cōtemplationem vbi virtus diuina non in
ymagine vel figura vel aliqua mediante crea-
tura. s̄ p̄ semetipam. et in semetipā cōtemplat.

Dicitur etiam diuino alimēto domestico atq; vi-
uifica vnitāte diuine refectōis repleti q; in hoc
q; replet lumine cognitōis reficiunt dulcedine
dilectōis. **Rō. n.** mltū pdest illūinare p cogniti-
onē nisi cōcomitaret alimētū spūsancti. s. refe-
ctio p dilectionē. **Ista autē refectō dī domestica**
uiuifica 7 vna. **Domestica** q; amict 7 domesticū
solūmodo pparat. **Viufica** q; viuū efficit quē
libet q; ex tali cibo faciat. **Unica** ē 7 singularis
q; delectatōe cū cēna. s. cum carnali dulcedine
nō gustat. **Quāuis autē vnica sit refectio. multi-**
plex tñ facietas inuenit̄ i hoc vnico alimēto. vñ
cū hec solū pcpit̄ plena 7 vera facietas inuenit̄

De ordine thronorum. Ca. x.

Quercius ordo est

thronorum. 7 est hic ordo a thronis
dictus a dōno iudicij. eo q; deus in
eis sedeat 7 iudicia sua discernat 7 cuncta subie-
cta p illos disponat. vt dicit **Ihd.** vnde virtus
diuine equitatis throno igneo in **Dan.** cōpat̄
s. propter perspicuitatem cognitionis quia de
singula diiudicans per ipsos vniuersa pruden-
ter discutit. 7 propter impetuositatem cui nihil
obuiat vel resistit. **Ili autem angeli in quib; sin-**
gulariter relucet rectitudo diuini iudicij throni
nūcupātur. **Ihd.** Et iō a beato **Dyo.** sedes al-
tissime dicuntur. quia alte propter diuinam au-
toritatem quasi ad iudicandum ordinantur. al-
tiores quia diuine iustitie regulas in iudicio imi-
tantur sed altissime q; imediatus altissimo deo
dispositione hierarchiaca collocant̄. **Sedes cō-**
pacte q; apte 7 cōuenienter iūcte quo ad iūctu-
ram 7 cōuenientiā diuinorum iudiciorum. cō-
ueniēs enim est 7 aptum vt ex culpa penā et ex
iusticia gloriā ex qualitate operis qualitatem
retributionis quilibet sortiatur. vnde conueniē-
ter 7 apte coheret pena culpe 7 gloria iusticie.
quia si culpa 7 gloria. pena 7 iusticia nō cōueni-
rent. coaptatam sedem inuicem non haberent.
compactio itaq; sedm̄ equitas est iudiciorū. se-
des ab omni ignominiosa subiectōe libere. quia
quāto sibi presidēt̄i deo sunt subiecti. tanto per
ipsuz 7 in ipso merēt̄ amplius sublimari. **Sedes**
deifere. q; deū sibi p̄sidētē ferūt. 7 deificā ptātes
p diuina iudicia in subiectis creaturis iudicāt 7
ostendūt. **Sedes diuini supaduēt̄** susceptine
imaterialiter 7 supmūdane q; noticiā diuinita-
tis sine studio 7 fatigatōe p̄cipiūt 7 impassibili-
ter sine diminutōe ad inferiora transfundūt in q;
nos spiritualiter instruit vt ab re materiali 7 ter-
rena nos euacuātes. nos ad eternoz susceptōz
coaptem. **Sedes etiā ab oī extremitate sunt re-**

mote. q; ei q; sine extremis ē. i. p̄cipio 7 fine ime-
diatissime sūt cōiuncte. **Nā in deo cui inherēt nō**
est inuenire p̄cipiū vel extremū. **Throni itaq;**
diuinā virtutē assumūt 7 eādē ad inferiora deri-
uant 7 trāsfūdūt. **Obediēter se deo subijciūt. 7**
nec ex aliqua necessitate sed mera liberalitate in
agendis oībus subijci se ostendunt.

De media hierarchia. xj.

Medi hierarchia

Medi hierarchia a **Dyo.** vocat̄. epopponomia. i. di-
uina illūinatio sui p̄cipies iter scalari reuerētia
ilignēs. vsū dñandi edocēs arcēs q; dñū. **Dñā-**
dñia dñi p̄p̄ p̄cipiat̄ qui p̄ ceteris possidēt̄ to-
nū reuerētie q; officij ē docē 7 exercē 7 exhibē
reuerētiā reuerēdis fm̄ diuersos qd̄ p̄latōis
iuxta illud. **Cui honorē. honorem. Roma. xiiij.**
Uis vero dominādi spectat ad dominatiōes
que docent subditis dominari. nō fm̄ libidino-
sam p̄essendi cupiditates sed fm̄ dei voluntā-
tem. **Raz** de; vult homines p̄esse hominib;
vt proficiant nō vt superbiant. vt eos in fide et
moribus instruant. nō vt de libertatis dominio
insolescant. **Artatio** vero potestatis refertur ad
ordinem potestatiū que potestatiue a nobis co-
hercent demones ne nobis tātū noceāt quantū
desiderant vel affectant. **Et** taliter ponitur dis-
positio medie hierarchie quāuis alio modo vi-
deatur ordinari h; **Ihd.** 7 **Breg.** sed de hoc ad
p̄sens opusculuz nihil spectat.

De ordine dñationū. xij.

Quartus ordo est

dñationū que fm̄ **Ihd.** potestatiū
7 virtutib; p̄sunt 7 p̄eminēt. q; p̄ eo
q; ceteris angeloz agminib; p̄sunt sine dñant̄
dñatōes nūcupāt̄. **Hui; ordinis est officij fm̄**
Breg. in bello spūali nos instrūē. q̄lit̄ oporteat
hoies p̄latōis officij exercē. **Docēt** etiā p̄latos
q̄lit̄ sine tyrānide 7 subditoz oppressiōe i regi-
mine debeāt se h̄re. **Horū** angeloz ministeriū ē
h; **Dyo.** seruilis timore deposito i deū moueri 7
absq; reflectōe ad cōmodū tpale ei incessant̄ sa-
mulari q; singulari excellētia inuisibile annūciati-
onē i subiectis ordinib; solo ipio formāt̄. **Sunt**
angeli isti; ordis ab oī oppressiōe liberi vt libē
ad sūmū eleuēt̄ 7 nulli infra sūmū subijciāt. vnde
ita deo subsunt q; nulli inferiori subijciūt. **Per**
vlem excellētiā supra omnem subiectōez ele-
uātur ita tamen q; per nullam violentiam aut

tyrānidē ad oppressionem inferiorū inclinantur. unde dicit **Dyon.** q̄ fm dissimilitudinem tyrannidis dominū exercent. seueritatem habent in potestate 7 cum seueritate liberalitates i benignitate 7 dum a dominationib; potestas exercetur liberalitas circa inferiores nō tollitur. Per istam tamē liberalitatem eorum potestas nullo modo minoratur. imo deo se cōformātes regulam 7 legem sue presidentie q̄stū possibile ē imitantur. Nūq̄ ad aliqua vana se cōuertūt. s̄ cōtinue ad bonū summū (quod **Dyo.** oñdit ē vniuersale vocat) oculos dirigunt. 7 ab illo qui omnibus dominatur. mentis aciem non auertunt. unde deiformitatis 7 diuine similitudinis put possunt sunt participes fm **Dyo.** Itaq; dominationes prime sunt in secūda ierarchia.

De ordine principatū. Capitulū. xiiij.

Quintus ordo dicitur principat⁹ 7 hic ordo fm sanctos docet homines inferiores gradus exhibere reuerentiaz maiorib; existentibus in statu altioris dignitatis vtp̄ta regibus principibus 7 prelatis. De angelis istius ordinis dicit **Dyo.** ad principatus pertinet v̄lis ducatus 7 regimē ductiū ad dei similitudinem. q̄ isti angeli habent ex officio vt alios inferiores ordinatiter reducāt ad deū 7 doceant ipsum reuereri in seipso 7 in primo. specialiter in prelato. qui fm **Dyo.** ideo dicitur principatus. q̄ habēt alios reducē vel cōuertere ad primū 7 principale principū. s. deum quē ipsi put possibile est imitātur 7 q̄ntuz p̄bas est in presidendi officio principii assimilantur. Dicit enī **Isido.** libro. viij. Principatus sunt qui angelorū agminib; prestant qui p̄ eo q̄ subditos angelos ad explendū diuinuz ministerium ordinant 7 disponunt. principat⁹ vocabulum acceperūt. nam alij sunt qui administrant. alij qui assistunt. milia enī milium ministrabāt ei 7 decies centena milia assistunt ei. **Danielis.** vij.

De ordine potestatus. Capitulū. xiiij.

Sextus ordo ē potestatus. Et dicūtur potestates fm **Isid.** quia eis virtutes aduerse sunt subiecte. 7 ideo potestatum nomine nūcupātur quia maligni spiritus eorum potestate cohercētur. ne tātū noceant q̄ntuz cupiunt 7 affectant. Horum angelorū officū est fm **Greg.** illos qui in bello spirituali desudant confortare 7 ne ab aduersarijs violētur superentur defendere 7 vt boni victoriā obtineant viriliter adiuuare

huic concordat **Dyo.** dicēs. Potestatum ministeriū esse cauere ne aliquod aduersum possit bonis obsistere vel nocē. dicit etiā **Greg.** Potestates in suo ordine perceperunt potenti⁹ vt eorum dispositioni aduerse potestates subijciātur. q̄ ne tātū hominib; noceant quātuz desiderant potestatem ministerio refrenantur. de his potestatib; dicit **Dyo.** Ipse sancte potestates habent equipotentem. i. equalem cū dominationibus potestatē que eadē diuina munera in suo ordine 7 gradu humiliter suscipiunt 7 custodiunt sine cōfusione. Nihil enī tyrannice precipitant cōtra inferiores nihil violentia 7 fortitudi ne attemptāt. sed potius deiformiter. i. ad diuinam similitudinez angelos inferiores ordinate reuocant. 7 ad potentificaz 7 causalem potetiā i. ad deum qui omnia potest 7 omnium ē causa supermundane 7 intellectualiter reducere non cessant. vt per has deiformes proprietates medie celestū animarum dispositiones illuminēt purgantur 7 perficiantur. Sicut enim ipse potestates mediantib; superioribus ad dei similitudinem cōuertuntur. ita mediantibus ipsis potestatib; qui inferiores sunt ad dei formitatem reducuntur vt sic omnes superiores medij 7 inferiores ordines mysticarum purgationuz illuminationum 7 perfectionum participes efficiantur.

De tercia hierarchia.

.xv.

Tercia hierarchia que dicit ephionia tres cōtinet ordines inferiores. s. virtutes. archāgelos. āgelos. Et h̄z hoc inferior hierarchia sic describitur. Inferior hierarchia ē diuinum participiū nature legibus occurrens secreta reuelās pro capacitate discreta nature legibus occurrens. Hoc pertinet ad virtutes qui potestates habēt faciendi miracula 7 curādi morbos 7 languores. Secreta reuelās. hoc pertinet ad archāgelos 7 angelos. Pro capacitate discreta. hoc refert ad archangelorū drām 7 angelorū. q̄ maiores vt archangeli maiora. minores vt angeli maiora reuelant. Per archangelos enim reuelabātur prophetis maiora secreta vt illud. Ecce virgo concipiet zc. Per angelos autem maiora vt illud. **Ed.** Episcopatum eius accipiet alter zc. Et dicitur ephionia. ab ephi quod est sub 7 phanos quod est apparitio. quia inferiori modo q̄ in alijs resultat dei similitudo in ordinibus huius hierarchie.

De ordine virtutum.

Capitalum decimum sextum.

Septim^o ordo est

virtutū. Virtutes enim sunt angelorū agmina. misteria habentia ad virtutes et miracula facienda in quibus potissime relucet virtus diuina. propter quod et virtutes nominantur ut dicit Irido. Isti^o ordinis angeli ab ordinibus medie hierarchie recipiunt illuminationem purgationem et perfectionem. unde secundum Dionysium. Virtutes habent virilitatem ad operationes fortiter incommutabilem secundum dei formam eis indicantem. In hoc enim deo sunt similes et conformes quod ad omnia agenda incommutabile virtutis vigore acceperunt. et ideo istorum spirituum operationem virtutem perstringit Dionysius. sic dicens. Ipsa sanctorum virtutum cognominatio fortem quendam et incommutabilem docet vigorem secundum inditatem eis dei formitatem ad nullam susceptionem diuinam illuminationem imbecilliter infirmam et. quasi diceret in hoc quod isti angeli virtutes sunt vocati deiformes et similes deo dinoscuntur. nam diuina virtus fortis est ad agendum ut non frangatur alicuius operis difficultate et incommutabilis est ad perseverandum ut non langueat seu infirmetur alicuius spacii seu temporis diuturnitate. Sic angeli isti conformes sunt. quia ad omnia agenda robusti et incommutabiles inveniuntur. unde virtuosus est non solum operando verum etiam in illuminationes suscipiendo. nam horum angelorum virtus et si infirma videatur diuine virtuti comparata. non tamen infirma est ad eandem per gratiam conformata. Infirma est nature conditio sed non infirma aliqua corruptione quin participat totum quicquid creature est debitum. fortitudinem scilicet sufficientem et sue nature congruentem. Et ideo dicit Dionysius quod habent deiformem motum firmiter se ferentem. Insup essentialis et potentificam dei virtutem. quia propria virtute in deum mouentur. et unde eorum virtuositas in superessentialis virtutem creatoris sustollit inde deiformis imaginis similitudo in eis reperitur. deiformitatem autem quam recipiunt ad inferiores angelos transfundunt. accipiunt quidem per donum. sed alijs tribuunt. per exemplum. Horum angelorum est officium secundum Dionysium. docere platos. platonis officium exequi feliciter et constantem et ut ipsius onus sustineant patienter. secundum Gregorium. vero in. iij. moral. Istorum officium in his qui virtutem habent est docere qualiter imaginem dei in se reparent et reforment ac reformatam viriliter custodiant ac conseruent. unde per istorum angelorum ministerium virtus miracula faciendi perfectis conceditur ut reducti ad primum statum in quo deus fecit hominem ad suam imaginem per hominum miracula ostendantur. Angeli

isti^o ordinis diuinam virtutem continue aspiciunt et in ipsa contemplatione contremiscunt. sed iste timor penalis non est cum potest sit admirationis quod horrore putat Gregorius. dicit in moral. li. iij.

De ordine archangelorum. Capitulum. xvij.

Octauus ordo est

archangelorum qui secundum Iridos summi nuncij vel nuncios principes interpretantur. Nam primatum tenent inter angelos. sunt enim duces et principes sub quorum ordine unicuique angelorum officia deputata sunt. Nam archangelis angeli presunt ut patet in zacharia ubi angelus maior dixit minori. vade et doce puerum istum et. si enim in ipsis angelorum officijs superiores inferiores non disponerent. nullo modo hoc quod homini viceret angelus ab angelo cognouisset. hi archangeli sepe proprijs nominibus denotantur ut per ipsorum vocabula ipsorum conditiones et opera ostendantur. Nam gabriel et gium mittit ut illum denunciaret venturum qui contra aereas potestates obtinere debuit victoriam et triumphum. Gabriel enim dei fortitudo interpretatur. sicut et raphael qui interpretatur medicina dei ad thobiam missus fuit qui eius oculis curationem adhibuit et cecitates abstulit et deterisit et licet de alijs. Hucusque Irido. li. vij. ca. v. Horum angelorum officium est secundum Gregorium. de his que ad promotionem fidei pertinent ut de aduentu filij dei de eius gestis et dictis fideles. promouere. Archangelorum etiam est secundum Dionysium. prophetias prophetis reuelare de motibus hominibus dominantes arcere ne ulterius perleuant. sicut potestatum est eosdem cohercere ne dominium sibi usurpent aut accipiant. Archangeli etiam angelis suppositis eis sunt digniores et annuntiatione priores. ceterisque sunt perfectiores. Nam secundum Dionysium. inferiores conuertuntur ad principale principium suum et quantum eis possibile est angeli inferiores ipsis medijs ad ipsum informantur. Insup viuificant. id est angelos ad unitatem illius principij colligant et adunant. docendo angelos sibi subditos secundum ducatum invisibiles et ordinatos quibus habent ducere et docere sequentes alios et subiectos. Isti etiam archangeli inter ordines inferioris hierarchie sunt intermedij. et ideo a superioribus illuminationes participant et eisdem angelis inferioribus participatas comunicant et annuntiant. in quibus angelis omnium angelorum dispositio hierarchiaca ex triplici ternario celestem ordinum perfectissime est completa.

De ordine angelorum. Capitulum. xvij.

Bonus ordo et vl

timus est angelorum. Angelus autem grece malach hebraice dicitur. latine vero nuncius interpretatur. eo quod voluntatem domini populis annunciare conueuerunt angeli autem vocabulum nomen est officij non nature. Nam angelus est semper spiritus. sed quando mittitur tunc primo angelus nuncupatur. Angelis vero pictorum licentia pennas fingit ut eorum discursum celerem significant sicut et iuxta poetarum fabulas venti pennas habere dicitur sicut dicitur. Qui ambulat super pennas ventorum. Hucusque Hieronymus li. vii. ca. v. Secundum Dionysium autem angeli inferioris ordinis non participant ordinem superiorum illuminationum. non enim participant cum ipsis sed ex ipsis. nam angeli superiores primo loco diuinas illuminationes suscipiunt. et illas postmodum ad aliorum noticiam et cognoscendum deferunt. qui et primi nuncij dicuntur. Alii autem posteriores sunt et ultimi. Angeli etiam secundum eundem Dionysium homines ad diuinam cognoscendum adducunt et subleuant et ut iuste uiuant instruunt et informant. Unde quis angeli et si non habent angelos alios sub se inferiores quibus presunt. habent tamen sub se inferiores hominum ordines quibus presunt quos ordinant et disponunt. Sursum extendunt per dilectionem dei. in semetipsis formantur per custodiam sui. sub se. progrediuntur per eorum tutelam quorum ministerio deputantur. Istorum itaque angelorum multiplex est effectus. nam angelus non solum custodie singulariter deputatur nos stimulat ad bonum et excitat ne in vicis dormiamus. Acti. xij. Item spiritualiter nos reficit ne sub onere vite in patria succumbamus. iij. Reg. xix. Item arcet demones ne ab ipsis ledamur. Iob. vii. Item instruit in ambiguis ut certificemur Daniel. ix. et x. Item conducit ne in vitijs demeriamus. Iob. v. et Exod. xxxij. Item nobis in tristitia positus assistit ut consolemur. Lu. xxiij. et Gen. xvi. vbi dicitur de angelo qui confortauit flentem Agar. Item nobis peccantibus compatitur ne desperemus. Ilaye. xliij. et Iud. ij. Item velociter nobis assistunt ne cadamus. Ilaye. xliij. Item angeli. Item adiunguntur contra hostes ne vincamur. Geneb. xxxij. et ij. Machabeorum penul. Item vulnera nostra sanant ne moriamur. Iob. xj. Item peccata nostra ad memoriam reducant ut erubescamus. Iosue. ij. Item voluntatem domini annunciant ut ei acquiescamus. Luc. ij. Item impedimenta auferunt ut diuinis libenter seruiamus. Ero.

xxij. sed precedet te etc. Item frequenter nos visitant et nobis precauent ne offendamur. Ilaye. lx. secundum penam etc. Item deo semper assistunt ut contemplantur. Lu. i. et Dan. vii. decies centena milia etc. Item orando nobis merentur. Iob. xxxij. si fuerint. Item a diuina laude non retardantur. Ilaye. vi. et Apoc. v. non habebant requiem etc. Item deum sine velamine facie ad faciem contemplantur. Mathei. xvij. Angeli eorum etc. Item nullus corpulentie mole in sua substantia vel virtute aggrauantur. Lu. vi. spiritus carnes et ossa etc. Item supra tempus existens in tempore operatur angelicus enim intellectus cum sit dei formis ut dicit Dionysius. est instantaneus et ideo sine collectione unus ad aliud subito intelligit. et in virtualitate sue substantie in instanti omnia agenda agit. Unde de angelo qui vocatur a philosopho intelligentia dicitur quod sit creatus in orizonte temporis et eternitatis ut patet in primo libro de causis. Item homines ex subita angeli presentia territos bonus angelus blandiendo aspectu sua consolatur ut dicit Ambrosius. Luce. j. vbi. ne timeas zacharia etc. Sed demon e converso quos sua presentia territos facit. ampliori horrore concutit ut dicit idem. Item angelus quando vult apparet et quando vult ab humanis aspectibus occultatur ut dicit idem ibidem. Item corpus pro suo beneplacito operatur sue congruus ut appareat assumit et pacto suo officio idem corpus assumptum deponit. Iudic. xij. Enanuit etc. Item assumpto corpore pro aliqua necessitate non vegetat illud corpus nec viuificat sed tantum mouet. unde quandoque videtur comedere et bibere ut homo. et tamen non comedit nec bibit. sed potestate sua cibum adnubilat et consumit ut patet Iob. xij. vbi dicitur. Angelus videbat quidem etc. Angelus enim non comedit aliam necessitate sed solum potestate quod ut dicit augustinus. super Lu. ultimo. quod radii consumit aquam potestate. sed terra absorbet necessitate. vnde fuit ibi comestio potestativa. quo ad masticationem et cibi consumptionem non tamen necessaria quo ad incorporationem. Hec itaque lenia et plana de proprietatibus bonorum angelorum ad utilitatem paruulorum dicta ad presens sufficiant.

De malis angelis. Capitulum. xix.

Sicut bonus angelus hominibus dat ad subsidium et conseruationem. sic malus angelus dat est unicuique ad exercitium et perditionem. unde horum malignorum spirituum caput et dux est Lucifer qui secundum Gregorium sic est dicitur pro eo quod alijs angelis clarior est creatus. unde Gregorius. Primum angelus ideo

omni lapide precioso ornatus extitit. quia cum cunctis angelorum agminibus profuit ex eorum cooperatione clarior fuit sed contra peccatorem suum superbiens lucem et claritatem perdidit et foras deformem et obscuram apostasie sue merito acquisiuit. De hoc dicit Damasc. li. j. ca. xvij. Ex his angelicis virtutibus qui alijs preerat et cui terre custodia commissa est. non natura malus factus sed bonus existens nequaquam ab ipso conditore malicie semitam in se habens. non ferens illuminationem et honorem quem ipse conditor largitus fuerat. electione liberi arbitrii sui versus est ex eo quod est secundum naturam in id quod est preter naturam. unde deo rebellare volens et a primo bono desiciens in malum venit. Et infra. Lumen igitur creatus a conditore. propria voluntate tenebra factus est. Simul autem cum eo euulsa est et consecuta angelorum qui sub ipso ordinati erant infinita multitudo et voluntarie facti sunt mali de bono ad malum declinantes. Item dicit ibi quod non habent potestatem neque virtutem contra aliquem nisi a deo permissiue et dispositiue concedatur. sed diuina permissione transfiguratur in quamcumque voluerit imaginem seu figuram. Omnis igitur malicia et immunde passionis ex ipsis cogitate sunt quas quidem immittere. id est suggerere possunt sed violentiam inferre non preualent. Item quod hominibus est mors angelis est lapsus. Post casum enim non est eis penitentia quemadmodum post mortem hominibus non est vita. Hucusque Damasc. Item dicit Gregorius a gentia desertus. obstinatus in malicia permansit ita quod nihil bona voluntate velit. liberum siquidem habet arbitrium sed depressum et ad malum incessanter inclinatum ita quod semper bonam refugit. malum vero eligere non desistens. Et ideo accidit (ut dicit Cassiodorus) volebat et cupiebat rapere diuinitatem et amisit felicitatem. Item quia altitudinem sibi inconuenientem indebite appetit id in isto ordine ad ima ruit. ut qui se iuste non tenuit in summo secundum iusticie ordinem se teneat nec in imo. propter quod dyabolus id est deorsum fluens a sanctis est dictus. Multis alijs nominibus nuncupatur quibus sua malicia per nominum similitudinem intimatur. Dicitur enim demon imo secundum plat. in thymeo caecodemon id est mala sciens. demon enim sciens interpretatur. Sic autem dicitur propter scientie qua viget naturaliter perspicacitatem. viget enim sensu nature experientia temporis. viget intelligentia scripture sicut dicit Beda et etiam Damasc. ca. xvij. De hoc dicit Isidorus. li. vij. ca. vlti. Demones vocantur greci peritos id est scientes. presciant enim multa

futura. unde solent dare responsa aliqua. In illis enim est cognitio rerum plusquam in hominibus partibus subtilioris sensus acuminis. existentia longissime vite. partim per dei iussum angelica translatione. Hi corporum aereorum natura vigent ante transgressionem celestia corpora gerebant. lapsi vero in aeream qualitatem conuersi sunt. et ista aeris caliginosi spacia tenere permisi sunt qui eis carcer est usque ad iudicium. Hi sunt peruariatores angeli quorum dyabolus princeps est. Et dicitur sathan id est aduersarius. quia ex corruptela malicie deo qui summe bonus est continue aduersatur ut dicit Hieronymus. Precipitata audacia magis presumit quam possit ut dicit glosa Ysaie. xvj. Maior est arrogantia eius etc. Sicut enim dicit idem. potius vult esse quam non esse ut pugnet contra deum. quibus suum ex hoc sciat crescere nocuum. Item vocatur beemotus. iob quod drageo. ecce beemotus. beemotus bos vel animal interpretatur. demon sicut bos comedere senum appetit. quia suggestionis suadeente contere spiritualium virosum vitam mundam querit. Carnalia enim desideria amat demon. Item dicitur leuiathan. id est additamentum. Job. xl. quia ut dicit Gregorius. malum malo addit et penam pene addere non desistit. Sicut enim sua et suorum crescit culpa. sic et pena. Et dicitur appollion grece id est exterminator latine. ut patet Apoc. xv. quia bona virtutum que deus in ecclesia siue anima plantat malicia ipsam stimulante exterminare desiderat sicut dicitur in ps. Exterminauit eam aper te silua etc. Item dicitur permuniter dyabolus qui hebraice dicitur deorsum fluens. quia quietus in celi culmine stare contempsit. superbie sue pondere deorsum cadere meruit. grece vero dicitur criminator eo quod vel ad crimina allicit et inflammat. vel quod electorum innocentiam falsis criminibus inficit et accusat. ut dicit Apoc. xij. Proiectus est accusator etc. Et sicut dicit Isidorus ethimologia. li. vij. Item preter ista nomina multipliciter in scriptura eius malicia denotatur. Dicitur enim serpens vel draco propter eius virulentam astuciam. Apoc. xij. Leo propter eius aptam violentiam j. De. vlti. tanquam leo rugiens. Uectis propter eius obstinatam duriciam. Ysa. xxv. Coluber tortuosus propter ipsius in isto aere caliginoso latentiam. Et ideo ab Aug. recitatur opinio platonis de caecodemonibus super Gen. ad lras li. vij. et hanc li. v. siue dist. vij. ca. j. Demones aerea dicuntur aialia quod corporum aereorum vigent natura. nec per mortem dissoluntur. quod preualet in eis elementum aptum ad patendum potius quam ad agendum. Item dicit Aug.

in li. de ci. dei. ca. viij. Demones sunt aialia aīo
passiua mente rationalia temp. i. duracione et
na corpe aerea zc. Hec quidē ab Aug. opina
tiue 7 recitatiue sunt dicta volente insinuare q̄
liter demon a loco summe illuminoso. s. celo em
pyreo sit expulsus 7 in hoc aere caliginoso in
trusus vt ibi patiat 7 inde assumat corpus qn̄
a deo pmittit vt hoīm vita p̄ ipius ministeriū
exerceat. ppter qd̄ ab Ysa. faber p̄lās p̄unas
7 formans vas in opus suū dicit. qz eius exerci
tio vita electoz qui vasa sunt gr̄e cōprobatur.
Ysa. lv. Creauit fabriū zc. His itaqz noīb; 7 m̄
tis alijs modis demon noīat quibus virulenta
eius rabies demonstrat. Dicit ei Beda i glo.
sup illū locū. j. De. vlt. Circuit querēs quē de
uoret zc. Circuit em̄ tanqz hostis obsidēs mu
ros clausos explorans vt p̄ inferiorē p̄tez ad
interiora penetret. Offerte oclis formas illicitas
vt visu destruat castitatem. Aures p̄ cano
ra temptat vt molliat xp̄ianū vigorem. Linguā
p̄uicio puocat. Manū in iniurijs laceſſentib; ad
vindictam puocat vel ad cedere instigat. Ho
nores terrenos pmittit 7 annihilat celestes. et
cū latent non p̄ fallere aptos addit terrores i
pace subdolu. in persecutione violentus. cōf̄
quē anim? debet esse tantū parat? ad resisten
dum q̄ntum ille est parat? ad impugnandum.
Hucusqz glosa.

De angelis peruersis.

Ca. xx.

Mlli igitur angeli
psentientes voluntati luciferi cadē
tis irrecupabiliter in hoc aere caligi
noso velut in carcere sunt reclusi. Ceciderūt at̄
de luce in tenebram. de scientia i ignorantia. de
dilectione in odium 7 inuidiam. de summa feli
citate in summam miserā. vt di. Grego. Itē
demones presunt demonib; fm̄ maiorem scie
tiam 7 minorem. alijs sublūt vt di. Ambro. su
per Lucam. Quis em̄ obstinati sunt in malo.
viuaci tamē sensu nō s̄ penitus spoliati. Nam
vt di. Iſido. triplici acumine vigent demones.
Nam quedaz sciūt subtilitate nature. quedaz s̄
ctoꝝ spiritū reuelatione. Itē demones vt di.
Aug. in eius viuacitate ingenij p̄gnoscunt scia
les rerum virtutes nobis occultas quas p̄ cō
gruas 7 tpatas elementoz p̄ mixtiones sper
gunt 7 sic diuersas rerum species p̄ducūt. qd̄
em̄ posset p̄ se facere natura successiue hoc p̄
dyabolus facere p̄ accelerationem operuz na
ture. vnde p̄ artem demonuz magi pharaonis
serpentes 7 ranas subito p̄duxerunt sicut sup

Ero. glo. dicit. Item demonū intentō tota est
ad maluz 7 ad fatigationez bonoz. 7 ideo elem̄
ta sepe pturbant tempestates in mari 7 in aere
p̄citant. fructus terre corrupūt 7 deuastant vt
patet Apoca. viij. ca. 7 longe peiora facerent. si
boni angeli nō cohiberēt. 7 ideo qz p̄tinue pec
cant quocūqz vadūt penā suā p̄tinue secū por
tant vt dicit Greg. Item Greg. li. moral. xxxij
demones semp afflictionē iustoz expētūt. sed
si a deo p̄tatem nō accipiūt ad temptatōnis ar
ticulu 7 nullatenus p̄ualeſcunt. vnde qn̄ vnuz
maluz intulerint. ad faciendum aliud subito se
accingunt. vnde exeuntes ab obſeſſo porcos in
trare petierunt. Nam vt suam agant maliciaz
etiam bruta ledere appetunt. qn̄ cohibente eos
diuina potentia hoīes ledere nō p̄sumunt. Itē
in li. xiiij. fm̄ diuersas diuersoz p̄plexiones va
rias diuersis parant temptatōnū illaqueātes
deceptiones. nam letos temptant d̄ luxuria. tri
stes de discordia. timidos de desperatione. sup
bos de presumptione. Item in li. xxij. primo an
tiquus hostis temptans quasi p̄silendo blan
da 7 illicita animo suggerit. p̄ ad delectationē
pertrahit ad extremuz p̄ p̄sensuz possidens. vi
olenta p̄suetudine premit. vñ de ipso dicit iob
xli. Stringit caudas zc. Item idē li. xxxij. Re
qua qz hostis callidus quēpiam premit. s̄ calli
ditate pestifere p̄suasionis 7 fraudulentis cōſi
lijs interficit. quia dum dulcia resonant. ad no
xia cor inclinant. Itē idē li. viij. sicut est p̄dit?
humanis sensibus se obijcit. modo quasi āge
lum lucis se ostendit. Item li. xxxiiij. in fine mū
di tanto feruentior erit ad ſeuiciam quanto se
sentit viciniorē ad iudiciuz 7 ad penā. Item
ibide 3. Tūc quid qd̄ nequit voluerit callid? ex
quiret. tunc supbis ceruicez quā altius eriget
7 per illū damnatū hoīem quez gestabit omne
quod poterit. tunc nequiter ostendet. Itē idē
li. xxxij. Apparente iudicio cuncto assistente ce
lestis curie ministerio. antiquus ille hostis dya
bolus belua crudel? 7 fortis in medio captiuus
adducez. 7 cū suo toto corpore eternis gebēne
incendijs mancipabit. vbi vtiqz inaudituz erit
spectaculū qn̄ hic imanissima belua electozum
oclis ofīdet. Hec pauca de infinitis p̄prietati
b; malignoz spūm 7 eoz effectib; dicta suffi
ciant cā breuitatis. als̄ vō ipius sathane p̄prie
tates operationes 7 occultas machinatōnes si
quis scire desiderat librum. Grego. super Job
perlegat 7 percurrat maxime in duobus ca. pe
nult. s. xl. 7 xli. *Explicit liber secundus.*